

RAPPORT

Hur Finansinspektionen stärker och påskyndar förenklingsarbetet

15 mars 2024

Dnr 24-8002

Innehåll

Förord	3
Sammanfattning	4
FI:s förenklingsarbete	5
Förenklingsarbete genom regeländringar	5
Förenklingsarbete genom rättslig vägledning	6
Förenklingsarbete genom ändrade processer och digitalisering	8

Finansinspektionen
Box 7821, 103 97 Stockholm
Besöksadress Brunnsgatan 3
Telefon +46 8 408 980 00
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Förord

I regleringsbrevet för budgetåret 2024 har Finansinspektionen (FI) fått i uppdrag att, inom ramen för sitt befintliga uppdrag, stärka och påskynda förenklingsarbetet i fråga om arbetet med regelförenklingar och processer för att minska företagens regelbörda och administrativa kostnader, exempelvis genom digitalisering av kärnuppgifter. Förenklingsarbetet ska även beakta hur FI kan underlätta för företag under tillsyn i fråga om behovet av rättslig vägledning.

FI ska årligen fram till och med 2026 senast den 15 mars i en särskild rapport till Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet) redovisa vilka förenklingsåtgärder för företag som FI har vidtagit och planerar, vilka hinder och möjligheter som finns i FI:s förenklingsarbete, samt vilka effekter som vidtagna och planerade förenklingsåtgärder bedöms ha för företag. Förenklingsarbetet ska inte ske på bekostnad av finansiell stabilitet, ett starkt konsumentskydd eller möjligheterna att motverka att det finansiella systemet missbrukas av kriminella.

Uppdraget ska slutredovisas senast den 15 mars 2026. Slutredovisningen ska även innehålla FI:s förslag om sina fortsatta insatser inom förenklingsarbetet.

Denna rapport är vår första redovisning av uppdraget.

Stockholm den 15 mars 2024

Daniel Barr
Generaldirektör

Sammanfattning

Med de begränsningar som följer av Finansinspektionens (FI) uppdrag bedriver vi ett aktivt förenklingsarbete på flera områden: regeländringar, rättslig vägledning samt ändrade processer och digitalisering. När det gäller regeländringar har FI nyligen beslutat om ändringar som innebär lättnader, dels i föreskrifterna om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, dels i de föreskrifter som reglerar finansiella företags rapportering till den officiella statistiken. Dessutom har FI nyligen beslutat om nya föreskrifter och allmänna råd om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal. Ett syfte med dem är att det ska bli enklare för företagen att lämna uppgifter till FI inom ramen för den periodiska rapporteringen.

Vi planerar ytterligare åtgärder under 2024, som att i nya föreskrifter förtydliga begreppet god inkassosed. Dessutom planerar FI att i två projekt fortsätta arbetet med att göra det enklare för företagen att lämna uppgifter till inspektionen inom ramen för den periodiska rapporteringen.

FI ger i dag rättslig vägledning i beslutspromemorior till nya eller ändrade föreskrifter, genom rättsliga ställningstaganden och i rapporter, som inte sällan åtföljs av särskilda seminarier (så kallade FI-forum). Under 2023 tog vi ett samlat grepp om inspektionens olika former av vägledning, som mynnade ut i att vi i verksamhetsplanen för 2024 anger att vi ska avsätta resurser till vägledning. Som en första åtgärd under året har FI nyligen publicerat ett rättsligt ställningstagande om vilka krediter som får ingå i säkerhetsmassan för säkerställda obligationer.

Det arbete som FI:s innovationscenter utför är en del av vår rättsliga vägledning. Innovationscentrets uppdrag är att bidra till att skapa förståelse hos berörda aktörer för de regler och processer som gäller för innovativa företag inom den finansiella sektorn. Syftet är att underlätta för dessa företag att starta verksamhet. Innovationscentret kommer att fortsätta sin verksamhet under 2024.

När det slutligen gäller förenklingsarbete genom ändrade processer och digitalisering, kommer FI under 2024 att göra en rad insatser för att öka digitaliseringen av vår informationshantering. Flera av de insatserna har som mål att FI ska kunna ta emot uppgifter i mer obearbetat format, vilket minskar behovet av bearbetning hos de företag som är skyldiga att lämna uppgifter till inspektionen. Dessutom kommer vi under 2024 att fortsätta arbeta med att digitalisera handläggningen av tillstånds- och anmälningsärenden, bland annat genom ökad användning av det särskilda it-verktyget Tilda.

FI:s förenklingsarbete

I denna rapport gör vi den första redovisningen till Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet) av FI:s uppdrag att stärka och påskynda förenklingsarbetet.

FI:s förenklingsarbete bedrivs på flera olika områden. I rapporten delas de olika insatserna in i tre områden, med utgångspunkt i utformningen av det uppdrag som regeringen har lämnat. De tre områdena är regeländringar, rättslig vägledning samt ändrade processer och digitalisering.

Förenklingsarbete genom regeländringar

Ramarna för förenklingsarbete genom regeländringar

Finansinspektionen (FI) har i uppdrag att genom tillståndsgivning, tillsyns- verksamhet och regelgivning verka för att

- det finansiella systemet är stabilt, präglas av ett högt förtroende och har förmåga att säkerställa viktiga samhällsfunktioner,
- de finansiella företagen tillgodoser hushållens och företagets behov av finansiella tjänster samt medverkar till en hållbar utveckling, och
- de finansiella marknaderna är väl fungerande med konkurrens och ett starkt skydd för konsumenter.

Målen för inspektionens verksamhet är alltså sådana att det kan uppstå intressekonflikter i regelarbetet, till exempel mellan å ena sidan intresset av finansiell stabilitet och å andra sidan intresset av regelförenkling och att begränsa de finansiella företagens regelbörda. Regelförenkling får därmed inte ske på bekostnad av finansiell stabilitet, ett starkt konsumentskydd eller möjligheterna att motverka att det finansiella systemet missbrukas av kriminella.

Nyligen genomförda regelförenklingar

FI beslutade den 12 mars 2024 om ändringar i föreskrifterna om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Ändringarna innebär vissa regelförenklingar. Dels är det inte längre obligatoriskt för de verksamhetsutövare som omfattas av föreskrifterna att inrätta funktionen centralt funktionsansvarig, dels blir det möjligt att lägga ut vissa uppgifter som funktionen ska utföra på en aktör utanför det företag som är verksamhetsutövare.

Vidare beslutade FI den 12 mars 2024 om nya föreskrifter om skyldighet för vissa finansiella företag att lämna uppgifter till den officiella statistiken. De nya föreskrifterna innehåller regelförenklingar på så sätt att vissa uppgifter om certifikat och obligationer inte längre kommer att begäras in vid kvartalsrapportering av upp-

gifter till den officiella statistiken, eftersom de kan hämtas in från andra undersökningar.

Den 12 mars beslutade FI dessutom om nya föreskrifter och allmänna råd om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal. Inom ramen för arbetet med de föreskrifterna har vi gjort en översyn för att det ska bli enklare att lämna uppgifter till FI inom ramen för den periodiska rapporteringen. Målet är att uppgifter ska kunna lämnas på en mer granulär, dvs. finkornig, nivå än vad som skett hittills. Detta kommer att underlätta för företagen och minska deras regelbörda genom att de kan lämna uppgifter direkt från sina egna system i stället för att göra särskilda beräkningar och aggregeringar som sedan lämnas till FI.

Planerade regelförenklingar

FI planerar att under 2024 införa nya regler som förtydligar begreppet god inkassosed i inkassolagen (1974:182). Detta ingår i inspektionens förenklingsarbete genom att det blir tydligt för de företag som ska följa lagen vad de ska iaktta.

FI planerar också att under 2024 fortsätta det ovan nämnda arbetet med en översyn i syfte att det ska bli enklare att lämna uppgifter till FI inom ramen för den periodiska rapporteringen. Vi kommer att utföra det arbetet i två föreskriftsprojekt som berör den periodiska rapporteringen och som avser ändringar i

- 1) Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2018:4) om verksamhet för betaltjänstleverantörer, och
- 2) Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2014:8) om viss verksamhet med konsumentkrediter.

Förenklingsarbete genom rättslig vägledning

Hur lämnar FI rättslig vägledning i dag?

FI lämnar rättslig vägledning på flera olika sätt.

I samband med att FI beslutar om föreskrifter eller allmänna råd publicerar vi motiven för föreskrifterna eller de allmänna råden i en *beslutspromemoria*. En sådan promemoria liknar till sin struktur och sitt innehåll regeringens propositioner, vilket innebär att den är förhållandevis utförlig. I en beslutspromemoria beskrivs bland annat utgångspunkterna för regleringen och det görs i viss utsträckning uttalanden om hur FI anser att föreskriftsbestämmelserna ska tolkas. Det innebär att en beslutspromemoria i många fall ger vägledning till den som ska tillämpa föreskrifterna.

En form av rättslig vägledning som FI började använda under 2021 är *rättsliga ställningstaganden*. Ett sådant ställningstagande anger hur FI anser att en viss rättsregel ska tillämpas. Rättsliga ställningstaganden kan tas fram i rättsliga frågor där

det saknas svar eller när rättsläget är oklart och det finns ett behov av vägledning för företagen under FI:s tillsyn. Ett rättsligt ställningstagande består av en relativt kort text som publiceras i en särskild serie på FI:s webbplats, så att man lätt ska kunna hitta dem och snabbt bilda sig en uppfattning om vilka rättsliga ställningstaganden som vi har beslutat om.

FI publicerar löpande *rapporter* i olika format. Det kan handla om rapporter som vi är skyldiga att lämna enligt instruktionsförordningen eller regleringsbrevet, men också om rapporter som FI tar fram på eget initiativ för att redovisa tillsynsaktiviteter eller analyser som vi har gjort. I rapporter är det relativt vanligt att vi redogör för rättsläget inom olika delar av det finansiella området. Genom de redogörelserna får aktörerna på FI:s tillsynsområde rättslig vägledning.

Oavsett vilken form av vägledning som FI väljer att använda i ett enskilt fall, så måste vägledningen åtföljas av väl genomtänkta och effektiva kommunikationsinsatser för att nå ut till de tänkta mottagarna på ett så snabbt, verkningsfullt och kostnadseffektivt sätt som möjligt. Nya föreskrifter, allmänna råd, rapporter och rättsliga ställningstaganden publiceras på FI:s webbplats, fi.se, tillsammans med en nyhetstext som på ett enkelt och begripligt sätt beskriver innehållet i det publicerade. FI anordnar också löpande seminarier för branschen, så kallade FI-forum.

Rättslig vägledning som FI nyligen har lämnat

Den 15 februari i år beslutade FI om ett rättsligt ställningstagande som klargör vilka krediter med säkerhet i bostadsfastigheter som får ingå i säkerhetsmassan för säkerställda obligationer. I det rättsliga ställningstagandet klargör vi vad som ska gälla om krediter i säkerhetsmassan har en högre belåningsgrad än som var tillåtet då vissa äldre säkerställda obligationer gavs ut.

Planer på rättslig vägledning under 2024

Under 2023 tog FI ett samlat grepp om hur vi ska ge rättslig vägledning framöver. I verksamhetsplanen för 2024 lyfts vägledningen fram särskilt, och verksamhetsområdena får särskilda instruktioner i den delen. Det uttrycks på följande sätt.

”Inom vår verksamhet arbetar vi med kommunikativ tillsyn. Syftet är att bidra till att företagen förstår de regler som de är skyldiga att följa. Det ligger i FI:s intresse att bidra till att det blir lätt för företagen att göra rätt. Det följer av att god regelefterlevnad är centralt för att vårt uppdrag ska kunna fullgöras. Att det blir lätt att göra rätt innebär dessutom att FI i mindre utsträckning behöver lägga resurser på att granska företag som velat göra rätt, men trampat snett därför att de inte förstått reglerna. Med vägledning avses inte råd och upplysningar i enskilda ärenden. Verksamhetsområdena ska under året avsätta resurser till vägledningsprojekt. De avgör själva inom vilka områden behovet finns och var det i ett första steg är möjligt att ge mer vägledning. Huvudansvaret för att prioritera mellan vägledning och andra insatser inom tillsynen ligger på verksamhetsområdena.”

FI räknar alltså med att den rättsliga vägledningen kommer att öka i omfattning under 2024. Ännu är det dock för tidigt att uttala sig om vilka former av vägledning som kommer att bli vanligare och vilka frågor den rättsliga vägledningen kommer att handla om.

FI:s innovationscenter

FI inrättade 2018 ett innovationscenter som utgör en kontaktpunkt för företag som är osäkra på regler, processer och principer som rör innovationer och digitalisering inom den finansiella sektorn. Innovationscentrets verksamhet är en del av den rättsliga vägledning som FI lämnar, och centret ska arrangera seminarier, informationstillfällen samt delta i externa arrangemang som rör innovation på finansmarknaden. Innovationscentret spelar en central roll för att bidra till att skapa förståelse hos berörda aktörer för regler och processer för innovativa företag, utifrån syftet att underlätta för dessa företag att starta verksamhet. Utgångspunkten för centrets arbete är att finansiell reglering och tillsyn inte ska vara ett hinder för utveckling och innovation på det finansiella området, förutsatt att de grundläggande målen om stabilitet och gott konsumentskydd inte åsidosätts

En medelsförstärkning på 10 miljoner kronor per år under tre års tid har gjort verksamheten vid innovationscentret möjlig. I budgetunderlaget för budgetpropositionen för 2025 har FI äskat om en permanent anslagshöjning med 10 miljoner kronor per år från 2025 för att kunna fortsätta driva verksamheten inom innovationscentret.

Förenklingsarbete genom ändrade processer och digitalisering

Ökad digitalisering av FI:s informationshantering

I FI:s verksamhetsplan för 2024 anges som en planerad aktivitet för året att vi ska arbeta med att säkerställa en god datakvalitet för att effektivisera rapporteringen. Som en del i detta avser FI att ta fram alternativa metoder för att konvertera uppgifter som har samlats in från företagen till maskinläsbara format. För att öka den egna effektiviteten, och därmed i förlängningen minska kostnaderna för företagen, kommer FI också att sträva efter att uppgifterna redan när de lämnas ska finnas i ett maskinläsbart format, i stället för i till exempel pdf-filer.

Under 2024 kommer vi också att arbeta med automatiserad datakvalitetsvalidering med hjälp av så kallad maskininlärning, via rapporteringssystemet Fidac. Målet är att FI snabbare och effektivare ska kunna kvalitetssäkra de uppgifter som företagen lämnar. Företagen kommer, efter det att arbetet har slutförts, att kunna få återkoppling på eventuella felaktigheter direkt efter att de har rapporterat in sina uppgifter.

Därutöver kommer FI under 2024 att påbörja ett arbete med att göra begrepp och termer inom data och information mer enhetliga. Vi kommer även att granska vilka uppgifter som kan göras allmänt tillgängliga. Målet är att öka öppenheten och samtidigt uppfylla de krav som den rättsliga regleringen ställer.

Ökad digitalisering av handläggningen av ansökningar och anmälningar

Under 2023 införde FI det nya it-verktyget Tilda för vissa ärendeslag, bland annat ärenden om lämplighetsprövning av ledning och ägare i finansiella företag. Med hjälp av verktyget kan företagen lämna in en ansökan eller en anmälan på ett helt digitaliserat sätt, genom att fylla i ett webbformulär. Det gör att det går snabbare för företagen att upprätta en ansökan eller anmälan. Dessutom minskar FI:s behov av att förelägga företagen att komplettera ansökningar och anmälningar, eftersom de inte kan registreras i Tilda förrän de är kompletta. Under 2024 kommer vi att arbeta med att göra det möjligt att skicka in fler typer av ansökningar och anmälningar med hjälp av Tilda, däribland ansökningar om utfärdande av intyg och flera typer av ärenden som rör försäkringsförmedlare.
